

**Генерална скупштина Европске мреже савета за правосуђе (ENCJ)
Лисабон
30. маја - 1. јуна 2018**

**ЛИСАБОНСКА ДЕКЛАРАЦИЈА
о водећим позитивним променама**

Чланице Европске мреже правосудних савета окупиле су се у Лисабону од 30. маја до 1. јуна 2018. године, и изјавиле:

1. ENCJ и њене чланице имају за циљ унапређење правосудних система широм Европе у интересу грађана. Правосуђе које се одупире промени може се сматрати назадним, у крајњој линији ће изгубити поверење људи и постаће осетљиво на спољне нападе, посебно од других грана власти и медија.

2. Савети за правосуђе требало би да покрену и воде процес позитивних промена с циљем промовисања независног, одговорног и високо квалитетног правосуђа, и тако омогуће правосудним органима правовремено, непристрасно и ефикасно дељење правде у корист свих. Постоје два аспекта: први, интерни у смислу ангажовања заинтересованих страна; и други, спољашњи, у смислу односа правосудне власти са другим државним властима и јачање улоге судства унутар државе.

3. У односу на тачку један, кључно за постизање било какве иницијативе за успешне промене, је осигурање да су све заинтересоване стране у току процеса промена и, с тим у вези, савети би требало да охрабре заинтересоване стране (посебно судије) не само да прихватају промене, већ и позитивно да их мотивишу да подрже промене на било који могући начин. У вези са овим:

(1) Савети би требало да омогуће заинтересованим странама да схвате зашто су неопходне промене, односно да им приближе како им исход може користити у циљу повећања подршке целом процесу.

(2) Савети би требало да охрабре све судије да учествују у континуираном образовању и да исто буде део побољшања начина на који раде свој посао.

(3) При селекцији судија за избор, треба размотрити спремност кандидата да прихвате промене и усвоје модеран приступ.

(4) Савети би требало да делују као мост између судија и извршне власти у вези са предложеним реформама, чиме се осигурава да ставови судија буду познати и да реформе нису учињене како би негативно утицале на судије.

(5) Савети би такође требало да активно подстичу судије да дају своја мишљења о томе које ће реформе бити неопходне, преносећи те ставове извршној власти и указујући извршној власти да се добар осећај судства "купује" неопходним променама.

4. Што се тиче тачке два, ENCJ понавља да је основни захтев за одржавање и јачање међусобног поверења између правосудних органа у ЕУ, и да је основа за међусобно признавање, независност, квалитет и ефикасност сваког правосудног система и поштовање владавине права у свакој држави. У том смислу, нарочито:

(1) Савети би требало да преузму нову улогу, како у односу на своје државе, тако и уопштено, да би се постигао бољи баланс снага и ојачао положај судства изражавајући и објашњавајући улогу независног и одговорног правосуђа, руковођеног владавином права. Владавина права је универзална; не завршава се на границама било које земље, него је транснационална.

(2) Савети би требало да буду инструмент од помоћи у едукацији друштва о томе шта судије раде, повећањем постојећих напора које имамо у неколико земаља, у којима судије иду по школама и разговарају са децом, а треба учинити и напор да се објасни како је правосуђе витално и независно, део сваке демократије.

(3) Ово би требало да буде део општих напора да се правосуђе учини видљивијим, релевантнијим и разумљивијим од стране јавности, а ENCJ служи као платформа кроз коју је природна улога судије и правосудног система позната и правницима, али и оним који то нису.

5. У том смислу, ENCJ прати реформу Пољског националног Савета за правосуђе (KRS) са повећаном, будном пажњом. Као услов за чланство у ENCJ, Статут захтева да национална институција државе чланице Европске уније мора бити независна од извршне и законодавне власти и треба да осигура коначну одговорност за независно правосуђе. ENCJ јасно ставља до знања да присуство представника KRS Генералној скупштини не значи да ENCJ прихвата њихов статус члана у оквиру ове асоцијације, то ће се разматрати након што Извршни одбор заврши свој преглед о положају који се односи на KRS. Део овог задатка ће укључити и дијалог са KRS. Извршни одбор очекује да ће преглед бити завршен у року од неколико месеци. Ове резултате ће поделити са члановима, заједно са препоруком Извршног одбора о наставку дискусије о чланству KRS у ENCJ.

6. Ситуација у Турској је такође веома узнемирујућа. У децембру 2016. године, ENCJ је суспендовао статус посматрача Високом савету за судије и тужиоце Турске због непоштовања европских стандарда и Статута ENCJ. ENCJ је, са великим жаљењем, недавно сазнао да је један од првих чланова овог Савета преминуо у притвору. ENCJ жели још једном да изрази солидарност са разрешеним судијама и тужиоцима Турске и позива релевантне турске власти да обезбеде брз, отворен, правичан и непристрасан судски процес за притворене судије и тужиоце. Први извештаји о суђењима против судија и тужиоца дају мало разлога да верујемо да се правда спроводи.

ЗБОГ СВЕГА НАВЕДЕНОГ ENCJ ПОЗИВА

да се на Саветима за правосуђе широм Европе покрену и воде позитивне промене у циљу промовисања независног, одговорног и високог квалитетног судства (I) ангажују заинтересоване стране на начин наприед описан и (II) јача улога правосуђа у односу на друге гране власти.

Усвојена у Лисабону, 1. јуна 2018